

SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ
Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego

**EWAKUACJA W ZAPEWNIANIU
CIĄGŁOŚCI DZIAŁANIA**

Program kursu doształcającego

Paweł Gromek
Marcin Cisek

ZATWIERDZAM

Warszawa,

.....

Warszawa 2016

Spis treści

I.	ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE	3
1.	Cel kursu	3
2.	Warunki przyjęcia na kurs.....	3
3.	Sylwetka absolwenta	3
II.	REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO.....	6
1.	Organizacja kursu.....	6
2.	Warunki metodyczne.....	6
3.	Zasady dotyczące oceniania efektów oraz zaliczenia kursu	7
III.	PLAN RAMOWY KURSU	9
1.	Wykaz przedmiotów z podziałem godzin dydaktycznych oraz punktami ECTS	9
2.	Ramowy opis zakresu przedmiotów	10
2.1.	Ewakuacja a ciągłość działania	10
2.2.	Bezpieczeństwo ewakuacji – aspekty społeczne i kulturowe	10
2.3.	Ewakuacja z budynków – charakter, uwarunkowania, planowanie i testy	10
2.4.	Ewakuacja z terenów – charakter, uwarunkowania i planowanie.....	10
IV.	EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA KURSU DOKSZTAŁCAJĄCEGO	12
1.	Wykaz efektów kształcenia	12
2.	Efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów	13

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE

1. Cel kursu

Celem kursu jest profesjonalne przygotowanie osób do realizacji zadań związanych z ewakuacją (z budynków i z terenów) na potrzeby zapewniania ciągłości działania. Szczególny nacisk zostanie położony na dostarczenie aktualnej i szerokiej wiedzy dotyczącej kwestii dokumentacyjnych (związanych z opracowywaniem planów zarządzania kryzysowego, planów obrony cywilnej, procedur w ramach zarządzania ciągłością działania oraz instrukcji bezpieczeństwa pożarowego – w częściach dotyczących ewakuacji z budynków i/lub terenów) i ćwiczeniowych (praktycznego sprawdzania warunków i organizacji ewakuacji z budynków i/lub terenów jako formy testowania systemu zarządzania ciągłością działania zgodnie z ISO 22301).

2. Warunki przyjęcia na kurs

- a. Kurs mogą realizować wszystkie osoby zainteresowane problematyką ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania, które:
 - posiadają wykształcenie wyższe (minimum ukończone studia I stopnia),
 - uzyskały pozytywną opinię dotyczącą zakwalifikowania na kurs uczelnianej komisji rekrutacyjnej,
 - uiściły w terminie wskazanym przez organizatora studiów opłatę za kurs.
- b. W przypadku dużej liczby osób zainteresowanych o przyjęciu na kurs decyduje kolejność zgłoszenia. Kandydatom, którzy nie zostali zakwalifikowani na kurs w danej jego edycji przysługuje pierwszeństwo w procesie kwalifikacji w edycji następnej.
- c. Kandydaci na kurs mają obowiązek złożyć:
 - formularz zgłoszeniowy,
 - odpis lub poświadczoną kserokopię dyplomu ukończenia studiów,
 - deklarację płatności,
 - fotografię – 1 szuka.

3. Sylwetka absolwenta

Po ukończeniu kursu słuchacz powinien:

- a. w sferze poznawczej:
 - znać zagadnienia formalne ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania, w odniesieniu do ewakuacji z budynków i terenów,

- rozumieć terminy ewakuacja, ewakuacja z budynku, ewakuacja z terenu, zarządzanie ciągłością działania, a także terminy pokrewne,
 - wymienić zagrożenia pierwotne i wtórne związane z ewakuacją z budynków i ewakuacją z terenów,
 - definiować wpływ czynników społecznych i kulturowych na bezpieczeństwo ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów,
 - omówić formy i sposoby ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów,
 - znać elementy składowe oraz wskazywać zasady tworzenia planów zarządzania kryzysowego, planów obrony cywilnej, procedur ciągłości działania i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego – w częściach dotyczących ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania,
 - przedstawić obowiązki i zasady współpracy w zakresie ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów w świetle zapewniania ciągłości działania,
 - definiować fazy, etapy i czynności w ramach ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania,
 - znać elementy ewakuacyjnego mechanizmu ochrony ludności,
 - wykazać się wiedzą w zakresie podstawowych sposobów obliczeniowych ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów w świetle zapewniania ciągłości działania,
 - znać zasady organizacji ćwiczeń ewakuacyjnych (praktycznego sprawdzania warunków i organizacji ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów) jako formy testowania systemu zarządzania ciągłością działania według ISO 22301,
- b. w sferze praktycznej:
- dokonać analizy zagrożeń pierwotnych i wtórnych na potrzeby organizacji ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania,
 - umieć planować ewakuację z budynków i ewakuację z terenów w ramach zapewniania ciągłości działania, w tym tworzyć funkcjonalne struktury ewakuacyjne,
 - sporządzać załączniki funkcjonalne planów zarządzania kryzysowego, załączniki planów obrony cywilnej, procedury ewakuacyjne ciągłości działania i część funkcjonalną instrukcji bezpieczeństwa pożarowego – w zakresie ewakuacji z budynków lub ewakuacji z terenów,

- umieć zorganizować ćwiczenia ewakuacyjne (praktyczne sprawdzenie warunków i organizacji ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów) jako formy testowania systemu zarządzania ciągłością działania według ISO 22301,
- c. w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:
- odpowiedzialności za bezpieczeństwo ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów,
 - otwartości w stosunku do rozwijających się obszarów wiedzy,
 - zdolności do rozwijania zagadnień na poziomie ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów.

Absolwenci kursu nabywają wiedzę i umiejętności pożądane w toku realizacji zadań normatywnych (w tym prawnych) dotyczących sporządzania planów zarządzania kryzysowego (art. 5 ust. 2 pkt. 3 lit. e ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. *o zarządzaniu kryzysowym* – t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1166, z późn. zm.) i planów obrony cywilnej (pkt. 3.3. do wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. *w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin*), a także wybranych zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej (§ 6 ust. 1 i § 17 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* – Dz. U. z 2010 r. nr 109 poz. 719).

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja kursu

- a. Kurs może być prowadzony w trybie stacjonarnym lub niestacjonarnym.
- b. Organizatorem kursu jest Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie.
- c. Organizator ustala tryb kursu i podaje go słuchaczom do wiadomości w momencie ogłoszenia naboru.
- d. Zajęcia dydaktyczne mogą być prowadzone przez nauczycieli akademickich Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, w tym przede wszystkim nauczycieli realizujących na co dzień działalność naukowo-dydaktyczną z zakresu ewakuacji z obiektów budowlanych, ewakuacji z terenów, a także społecznych uwarunkowań bezpieczeństwa ewakuacji.
- e. Zaleca się, aby prowadzący zajęcia posiadali przygotowanie pedagogiczne.
- f. Plan nauczania stanowi podstawę przedmiotowego procesu dydaktycznego.
- g. Lekcja stanowi podstawową formę nauczania, a jej odpowiednikiem jest jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut. Łączenie dwóch jednostek lekcyjnych jest dopuszczalne.
- h. Kurs będzie realizowany poprzez zajęcia teoretyczne oraz praktyczne w uczelni.
- i. Kurs uznaje się za ukończony wówczas, gdy słuchacz uzyskał pozytywną ocenę z egzaminu końcowego.
- j. Na realizację programu kursu przewidziano:
 - rozpoczęcie kursu,
 - zajęcia dydaktyczne prowadzone w formie zjazdów,
 - egzamin,
 - zakończenie kursu.
- k. Dokumentacja przebiegu nauczania będzie prowadzona przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej.

2. Warunki metodyczne

- a. Przy ustalaniu rozkładu zajęć dydaktycznych uwzględniono zasady:
 - różnicowania zajęć w każdym dniu szkolenia,
 - unikania planowania kilkugodzinnych zajęć z rzędu z tego samego zagadnienia,
 - równomiernego, w miarę możliwości, obciążenia zajęciami dydaktycznymi w poszczególnych dniach tygodnia,

- synergicznego łączenia ze sobą poszczególnych treści kształcenia.
- b. Dobór metod i technik kształcenia jest uwarunkowany celami kształcenia, materiałem nauczania, a także szczegółowymi zadaniami dydaktycznymi.
- c. Zajęcia teoretyczne mogą być prowadzone równocześnie dla całej grupy słuchaczy kursu.
- d. W ramach godziny przewidzianej na rozpoczęcie kursu organizator jest zobowiązany zapewnić przekazanie słuchaczom informacji nt.:
 - zasad realizacji programu,
 - programu kursu z uwzględnieniem przyjętego trybu zjazdu,
 - zalecanej literatury polskiej i zagranicznej,
 - warunków przystąpienia do egzaminu końcowego,
 - warunków ukończenia kursu.
- e. W ramach realizacji poszczególnych zakresów tematycznych prowadzący zajęcia określa i wskażą słuchaczom zakres materiału do opanowania w procesie samokształcenia.
- f. Prowadzący zajęcia mogą dostarczyć słuchaczom materiały dydaktyczne w formie papierowej lub elektronicznej.

3. Zasady dotyczące oceniania efektów oraz zaliczenia kursu

- a. Ocena efektów kształcenia zostanie przeprowadzona w formie egzaminu końcowego.
- b. Za warunek ukończenia kursu przyjmuje się:
 - uczestnictwo w co najmniej 70% zajęć dydaktycznych przewidzianych w planie nauczania,
 - uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu końcowego.
- c. Ocenę końcową kursu nalicza się zgodnie z regulaminem studiów podyplomowych realizowanych w SGSP.
- d. Słuchaczowi, który nie zdał egzaminu końcowego przysługuje jeden egzamin poprawkowy w terminie ustalonym przez Dziekana Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego. Egzamin dodatkowy jest płatny i ostateczny.
- e. W przypadku, gdy słuchacz z przyczyn losowych nie mógł stawić się na egzaminie końcowym, ma on prawo ubiegać się o termin dodatkowy. Decyzje w tej sprawie podejmuje Dziekan Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego.

- f. W sprawach nierozstrzygniętych regulacjami niniejszego dokumentu decyduje Dziekan Wydziału Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego.

III. PLAN RAMOWY KURSU

1. Wykaz przedmiotów z podziałem godzin dydaktycznych oraz punktami ECTS

Lp.	Przedmiot	Forma zaliczenia	Liczba godzin		
			W	Ćw.	R
1.	Ewakuacja a ciągłość działania	zaliczenie	4	-	4
2.	Bezpieczeństwo ewakuacji – aspekty społeczne i kulturowe	zaliczenie	2	-	2
3.	Ewakuacja z obiektów – charakter, uwarunkowania, planowanie i testy	ocena	6	4	10
4.	Ewakuacja z terenów – charakter, uwarunkowania, planowanie	ocena	4	4	8
Razem:			16	8	24

gdzie:

W – Wykład,

Ćw. – Ćwiczenia,

R – Razem.

Przyporządkowanie zajęć do poszczególnych dni trwania kursu

Zajęcia realizowane w 1 dniu kursu				
Lp.	Przedmiot	Liczba godzin		
		W	Ćw.	R
1.	Ewakuacja a ciągłość działania	4	-	4
2.	Bezpieczeństwo ewakuacji – aspekt społeczny	2	-	2
3.	Ewakuacja z budynków – charakter, uwarunkowania, planowanie i testy	2	-	2
Razem:		8	-	8

Zajęcia realizowane w 2 dniu kursu				
Lp.	Przedmiot	Liczba godzin		
		W	Ćw.	R
3.	Ewakuacja z budynków – charakter, uwarunkowania, planowanie i testy	4	4	8
Razem:		4	4	8

Zajęcia realizowane w 3 dniu kursu				
Lp.	Przedmiot	Liczba godzin		
		W	Ćw.	R
4.	Ewakuacja z terenów – charakter, uwarunkowania, planowanie	4	4	8
Razem:		4	4	8

2. Ramowy opis zakresu przedmiotów

2.1. Ewakuacja a ciągłość działania

Istota ciągłości działania w odniesieniu do poszczególnych rodzajów infrastruktury krytycznej. Zagrożenia skutkujące koniecznością inicjowania ewakuacji (z obiektów i terenów). Mechanizmy wpływu ewakuacji na ciągłość działania w wymiarach pozytywnym i negatywnym, z perspektywy podmiotów zarządzania kryzysowego i przedsiębiorcy. Wytyczne bilansowania ryzyka ewakuacji.

2.2. Bezpieczeństwo ewakuacji – aspekty społeczne i kulturowe

Omówienie pojęć podatności, wrażliwości, społecznego wzburzenia oraz poczucia bezpieczeństwa w obliczu ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów. Różnice kulturowe jako determinant sprawności przebiegu ewakuacji z budynku i ewakuacji z terenu. Oddziaływania grupowe i oddziaływania społeczne podczas ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów. Postrzeganie bezpieczeństwa ewakuacji z punktu widzenia osób ewakuowanych, a także służb i organów administracji publicznej – analiza porównawcza.

2.3. Ewakuacja z budynków – charakter, uwarunkowania, planowanie i testy

Charakterystyka zagrożeń skutkujących koniecznością inicjowania ewakuacji z budynków. Wymagania formalne w zakresie ewakuacji ludzi z budynków. Ratowanie ludzi w inny sposób niż przez ewakuowanie. Uwarunkowania ewakuacji z budynków (charakterystyka budynków, charakterystyka użytkowników: m. in. ewakuacja osób o ograniczonej zdolności poruszania się). Strategie ewakuacji z budynków. Podstawowe obliczenia czasu ewakuacji z budynków. Komputerowe symulacje ewakuacji ludzi. Planowanie i przeprowadzanie ćwiczeń ewakuacyjnych. Planowanie miejsc zbiórki – punktów zbornych. Współpraca ze służbami ratowniczymi i porządkowymi. Scenariusze zdarzeń z uwzględnieniem technicznych systemów zabezpieczeń i sposobów zapewnienia ciągłości działania.

2.4. Ewakuacja z terenów – charakter, uwarunkowania i planowanie

Charakterystyka zagrożeń skutkujących koniecznością inicjowania ewakuacji z terenów. Wymagania formalne w zakresie ewakuacji ludzi, zwierząt i mienia z terenów. Uwarunkowania ewakuacji z terenów (charakterystyka terenu stanowiącego strefę zagrożenia, powiązania infrastrukturalne, charakterystyka osób zagrożonych, potencjalne zagrożenia wtórne). Formy i strategie ewakuacji z terenów. Ewakuacyjny mechanizm ochrony ludności. Zarządzanie ewakuacją z terenów z perspektywy administracji publicznej i przedsiębiorcy. Współpraca z podmiotami zarządzania kryzysowego, a także służbami ratowniczymi

i porządkowymi. Scenariusze ewakuacji z terenów z uwzględnieniem sposobów zapewnienia ciągłości działania.

IV. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA KURSU DOKSZAŁCAJĄCEGO

Problematyka ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania wpisuje się w obszar inżynierii bezpieczeństwa w ramach prowadzonego przez Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa Cywilnego Szkoły Głównej Służby Pożarniczej kierunku studiów: inżynieria bezpieczeństwa.

1. Wykaz efektów kształcenia

Kod efektu	Nazwa efektu kształcenia	Odniesienie
WIEDZA		
Ewak1_W01	Ma wiedzę z zakresu identyfikacji, analizy, oceny, hierarchizacji determinantów ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów, a także skuteczności elementów właściwych systemów bezpieczeństwa	K_W07
Ewak1_W02	Ma podstawową wiedzę w zakresie prawa krajowego i międzynarodowego w przedmiocie ochrony ludności, zarządzania kryzysowego, zarządzania ciągłością działania, działań ratowniczych, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska, współpracy z administracją publiczną i ewakuacji (z budynków i z terenów).	K_W09
Ewak1_W03	Posiada wiedzę na temat zasad funkcjonowania PSP, KSRG i innych podmiotów ratowniczych w obliczu ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów	K_W11
Ewak1_W04	Ma wiedzę z zakresu budowy i działania technicznych systemów zabezpieczeń obiektów, obszarów i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury krytycznej	K_W12
Ewak1_W05	Ma wiedzę w zakresie problematyki organizacji ćwiczeń ewakuacyjnych z obiektów	K_W14
Ewak1_W06	Ma podstawową wiedzę o aspektach prawnych, ekonomicznych i organizacyjnych pracy w sektorze gospodarczym, z zakresu praw i obowiązków, a także odpowiedzialności za bezpieczeństwo powierzonego mienia osób trzecich	K_W15
UMIEJĘTNOŚCI		
Ewak1_U01	Potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych i innych źródeł, powiązać ich treści ze sobą, dokonywać ich krytycznej analizy i interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie dotyczące problematyki ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów w zapewnianiu ciągłości działania	K_U01
Ewak1_U02	Posiada umiejętności pracy indywidualnej i zespołowej, potrafi stosować terminologię i język techniczny	K_U02
Ewak1_U03	Potrafi wykonywać elementarne analizy bezpieczeństwa i ryzyka, a także w oparciu o nie zarządzać bezpieczeństwem i ryzykiem w obliczu ewakuacji z budynku i ewakuacji z terenu	K_U08
Ewak1_U04	Dysponuje wiedzą na temat rozpoznawania i identyfikowania zagrożeń pierwotnych (skutkujących ewakuacją z budynków i ewakuacją z terenów) i wtórnych (powodowanych przez te rodzaje ewakuacji) dotyczących ewakuacji w świetle zapewniania ciągłości działania	K_U11
Ewak1_U05	Potrafi opracować dokumentację związaną z planami ewakuacji z budynków i ewakuacji z terenów (załącznikami funkcjonalnymi do planów zarządzania kryzysowego, planów obrony cywilnej oraz części instrukcji bezpieczeństwa pożarowego), organizacją ćwiczeń ewakuacyjnych, a także planistycznym ujęciem sposobów zapewniania ciągłości działania	K_U16

KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
Ewak1_K01	Rozumie potrzebę i zna możliwości doksztalcenia się – podnoszenia kompetencji zawodowych i społecznych	K_K01
Ewak1_K02	Potrafi odpowiednio określić priorytety czynności i decyzji służbowych traktujących lub jedynie związanych z kwestiami ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania	K_K03
Ewak1_K03	Ma świadomość istotności podejmowania decyzji podczas wykonywania obowiązków służbowych dotyczących ewakuacji w zapewnianiu ciągłości działania	K_K07

Wykaz skrótów:

Ewak1 – skrót symboliczny kursu

W - kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K - kategoria kompetencji społecznych

01, 02,...- numery kolejnych efektów kształcenia

2. Efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów

Nr	Nazwa	Efekty kształcenia
1.	Ewakuacja a ciągłość działania	Ewak1_W01, Ewak1_W02, Ewak1_W03, Ewak1_W06, Ewak1_U02, Ewak1_K01, Ewak1_K02, Ewak1_K03
2.	Bezpieczeństwo ewakuacji – aspekt społeczny	Ewak1_W01, Ewak1_U04, Ewak1_K01, Ewak1_K03
3.	Ewakuacja z obiektów – charakter, uwarunkowania, planowanie i testy	Ewak1_W02, Ewak1_W03, Ewak1_4, Ewak1_W05, Ewak1_W06, Ewak1_U01, Ewak1_U02, Ewak1_U03, Ewak1_U02, Ewak1_U05, Ewak1_K02, Ewak1_K03
4.	Ewakuacja z terenów – charakter, uwarunkowania, planowanie	Ewak1_W02, Ewak1_W03, Ewak1_4, Ewak1_W06, Ewak1_U01, Ewak1_U02, Ewak1_U03, Ewak1_U02, Ewak1_U05, Ewak1_K02, Ewak1_K03